

вами. 1491-1730. – С.-Петербург, 1861. – № 88. – С. 15-16; Максименко Ф. П. Кириличні стародруки українських друкарень, що зберігаються у львівських збірках. – Львів, 1975. – № 188. – С. 35; Ундольский В. М. Очерк славяно-русской библиографии. – Москва, 1871. – № 95. – Ствп. 16.

Віктор Атаманенко,
Наталія Бондар

“Послання до світських та церковних кіл Речі Посполитої” патріарха Ієремії (Траноса)

Час та місце видання на книжці не зазначені. На арк. [5] зазначено: “Писань, во Асехъ мѣа апрѣла, кѣ [28] го дна. Рокъ ѿ, ф, пг [1583]”. Характеристика книги: 4°; (6) арк. Рядків – 29; шрифт: 10 рядків – 50-51 мм. (шрифт Острозької Біблії); орнамент: ініціал, виливні прикраси; герб князів Острозьких на останній сторінці. Посторінкові кустоди. Дзеркало набору 143 x 108 мм.

На підставі аналізу шрифтів та оформлення вважається, що книга була надрукована в Острозі після 1583 року. Зміст: 1. “Послання Ієремії до князя В.-К. Острозького”, підпис “Блгодатию Бжїєю, Іремеиа архієпископъ ко^нста^нтинопольски Новаго Рима, и вселеньски^с патріархъ. Селивестръ Блгодатиєю Бжїєю, папа и патріархъ, славнаго града Александрьскаго, и с^вдѣа вселе^нский” – арк. [1-3]; 2. Послання патріарха Єремії Онисифору, митрополиту Київському “Иеремеа. и прочее... с^вщемъ архієпископъ севернаго страны града Києва, ки^р Онисифоръ, в^семъ поручнымъ его епископомъ... а понеже слышахомъ ѿтамо блговѣрно живущаго кнза Васильа, быти волнению на церковь хрестіанскую, ѿ латино мѹдрьныхъ, и прочі^х еретикъ. И сего ради потщавшеса

послахомъ к вамъ, да известите намъ вины бывающаа ѿ нихъ, двѹхъ ексарховъ нашихъ именемъ Никифора, и Дионисиа, съ ними же толкованна ради и Θεодора спѹдеа... мѣа генваря ѿ [12] го дна. рокъ ѿ, ф, пг. [1583]” – арк. [4]; 3. Послання екзархів Никифора протосингела та Діонісія архімандрита Кирилу (Терлецькому), єпископу пинському і туровському (“Ѹсвеще^нномъ, Бгомъ избра^нномъ пречестномъ, и предобромъ Епископъ пинскомъ и тѹро^вскомъ киръ Кирилъ”), підпис “Великиа церкви смиренны^с, протоси^нк^гль, Никифоръ, и ексархъ. Великиа церкви смиренны^с, протосинк^гль, Никифоръ, и ексархъ. Великиа церкви смиренны^с архимандрить, Дионисие, и ексархъ) – арк. [4 зв.-5]; 4. Послання патріарха Ієремії до правосланого населення Вільно (Ієремеиа. и прочее. Всимъ православнымъ хрестіаномъ, страны севернаго. на^паче же подвизающимса по благочестию, гражаномъ Вилни града). – арк. [5 зв.-6].

“Послання” були написані з приводу календарної реформи 1582 р. у відповідь на звернення князя В.-К. Острозького до константинопольського патріарха. У наступному, 1583 р., Ієремія звернувся до владик Київської митрополії щодо справи введення нового календаря.

Публікації: Гусева А. А. Издания кирилловского шрифта второй половины XVI в.: Сводный каталог. – Кн. 1-2. – Москва, 2003. – Рис. 93.1-93.6; Мальшевский И. Александрийский патриарх Мелетий Пигас и его участие в делах русской церкви. – Киев, 1872. – Т. 2. – С. 92, 98-101.

Місце зберігання: відомо 4 примірники: Польща – Варшава (Національна б-ка), Вроцлав (Б-ка нац. ін-та ім. Оссолінських); Росія – Нижній Новгород (НДОУНБ), С.-Петербург (РНБ, зі збірки І. П. Карагаєва).

Каталоги стародруків: Быкова Т. А. Каталог изданий Острожской типографии и трех передвижных типографий. – Ленинград, 1972. – № 5. – С. 21-22; Гусева А. А. Издания кирилловского шрифта второй половины XVI в.: Сводный каталог. – Кн. 1-2. – Москва, 2003. – № 93. – С. 677-678; Запаско Я., Ісаєвич Я. Пам’ятки

книжкового мистецтва. Каталог стародруків, виданих на Україні. – Львів, 1981. – Кн. I (1574-1700). – № 16. – С. 29; Издания кириллической печати XV-XVI вв.: 1491-1600: Каталог книг из собрания ГПБ / РНБ; Сост. В. И. Лукьяненко. – С.-Петербург, 1993. – № 88. – С. 187-189; Каратаев И. П. Описание славяно-русских книг, напечатанных кирилловскими буквами. – С.-Петербург, 1883. – Т. 1. – № 109. – С. 224-227; Його ж. Хронологическая роспись славянских книг, напечатанных кирилловскими буквами. 1491-1730. – С.-Петербург, 1861. – № 88. – С. 15-16; Максименко Ф. П. Кириличні стародруки українських друкарень, що зберігаються у львівських збірках. – Львів, 1975. – № 187. – С. 35; Ундольский В. М. Очерк славяно-русской библиографии. – Москва, 1871. – № 95. – Ствп. 16.

Віктор Атаманенко,
Наталія Бондар

Постанова на академію Острозьку (Postanowienie na akademię ostrozską)

Довідка про надання ОА та співакам острозького кафедрального *Богоявленського храму*. Вона підготовлена на підставі відповідних привілеїв *В.-К. Острозького* (не збереглися і не відомі за іншими документами), із зазначенням незаконних конфіскацій спадкоємцями князя та їхніх слуг. Автор довідки не вказаний. Судячи з тексту, ним був “Сава Флячич, ректор і дозорця добр Суража і шпиталія Острозького”. Він разом із священником острозького *Святотроїцького* шпитального храму Никандром та настоятелем *Святомиколаївської* церкви Василем передав 1618 р. в оренду Суразьку волость князеві Олександрові Пузині. Довідка складена три роки після цього, правдоподібно, для комісії, яка 24.01.1621 р. здійснила перерозподіл спадщини *Олександра Острозького* між його доньками Софією Любомирською, Катериною Замойською та *Анною-Алоїзою Ходке-*

вич. Цей перерозподіл проводився у зв’язку з отриманням прав власності останньої з дочок та зі смертю її братів *Адама-Костянтина* († 10.04.1618) та *Януша* († 10.04.1619), дядька *Януша Острозького* († 12.9.01620). *А.-А. Ходкевич* отримала половину Острога та Острожчини (включно з Суражчиною), іншу перебрали спадкоємці її дядька *Януша*. Справи церковних та харитативних установ вони повинні були вирішувати спільно.

У зв’язку з надзвичайною вагою документа для історії та побуту ОА, наводимо його повністю, у перекладі з польської на сучасну українську мову із відповідними уточненнями, наведеними у квадратних дужках.

“Постанова на Острозьку академію.

Відповідно із фундушем і письмовим наданням святої пам’яті князя Їх Милості небіжчика старого [*В.-К. Острозького*] із Суразької оренди на Острозьку школу і на всіх співаків мало приходити щороку готівкою 1000 польських злотих.

Окремим наданням для мене, дозорці [шпиталія], належала маєтність під Степанем – село Звиждже з усім.

До того ж також в нагороду фільварку Бельмазького під Острогом, здавна на школу наданого і в частину князя Його Милості [*Януша Острозького*] вписаного, окремих листом наказано було для перевезення дров і всякої допомоги і при дрібних ремонтах – у с. Завидові під Острогом 6 подворищних чоловік.

Також Пустовські городи та сіножаті. Їх після смерті князя їх милості небіжчика [*Януша Острозького?*] забрано паном Літинським [старостою острозьким] відразу до замку [Острозького]. А в селі М’якотах, на частині княжат їх милості молодих [*Адама-Костянтина* та *Януша*] було надано декілька чоловік. Їх теж відразу паном Яханем Їм Милостями від школи було забрано. При тому також забрано все бортне дерево, яке віддавна належало [школі].